

การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความ ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

Developing the Abilities in Reading for Main Ideas and Summary Writing of Fourth Grade Students by Using Learning Activities SQ4R

จิราภรณ์ ขำฉวี¹ และ มนต์รี วงษ์สะพาน²

Jeeraporn Khummanee¹ and Montree Wongsaphan²

Received : 20 ส.ค. 2562

Revised : 23 พ.ย. 2562

Accepted : 24 พ.ย. 2562

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความ และเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 23 คน โรงเรียนบ้านเบงท่าลาด ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือการวิจัยมี 3 ชนิด ได้แก่ เครื่องมือในการปฏิบัติ คือ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน เครื่องมือในการสะท้อนผล คือ แบบประเมินการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความ และเครื่องมือในการประเมินผล คือ แบบทดสอบการอ่านจับใจความ ชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก และแบบทดสอบความสามารถการเขียนสรุปความ ชนิดอัตนัย สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R แต่ตัวเลขจริงใช้เกณฑ์ประเมิน ร้อยละ 80 คะแนน วงจรที่ 1 การอ่านจับใจความ ผ่าน 6 คน การเขียนสรุปความ ผ่าน 8 คน วงจรที่ 2 การอ่านจับใจความ ผ่าน 8 คน การเขียนสรุปความ ผ่าน 9 คน วงจรที่ 3 การอ่านจับใจความ ผ่าน 14 คน การเขียนสรุปความ ผ่าน 13 คน และวงจรที่ 4 การอ่านจับใจความ ผ่าน 18 คน การเขียนสรุปความ ผ่าน 19 คน
2. การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความ หลังเรียน (\bar{X} =16.43, S.D. = 1.24) สูงกว่าก่อนเรียน (\bar{X} =11.35, S.D. = 3.08) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การอ่านจับใจความสำคัญ, การเขียนสรุปความ, กิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R

Abstract

The objectives of this research were to develop the abilities in reading for main ideas and summary writing, and to compare the abilities in reading for main ideas and summary writing before and after teaching by SQ4R, The target group used in this study consisted of 23 people in Grade 4 students of Ban Beng Thalat School, using the purposive sampling technique. The instrument in practice was 12 lesson plans, and the instrument in reflection was. Reading Comprehension test and Summary Writing test. The statistics used in data analysis were mean, standard deviation and percentage. The results are as follows

1. The abilities in Reading for Main Ideas and Summary Writing using SQ4R learning activities., Assessment criteria for each cycle was at 80 percent. The students improved their reading for main ideas and summary writing. The first cycle, the scores of 6 students in Reading for main idea test were higher than 80 percent, and 17 students were required to improve their reading comprehension skills while

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อีเมล: bambeejee@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master Student Program in Educational Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahasarakham University, Email: bambeejee@gmail.com

² Assistant Professor Faculty of Education, Mahasarakham University

the scores of 8 students in Summary Writing test were higher than 80 percent and 15 students were required to improved their summary writing skills. In the reading comprehension test and summary writing test of other cycles; the second cycle, 8 and 9 students, the third cycle 14 and 13 students, and the fourth cycle 18 and 19 students, respectively, those their scores were at higher than 80 percent. According to learning activities in the second, third and fourth cycle, the students' abilities in reading for main ideas and summary were improved. The students, understandingly and responsively, could learn and practice reading for main ideas and writing the summary and also apply knowledge in other situations.

2. The results of comparison of abilities in reading for main idea and summary writing before and after teaching by SQ4R found that after teaching by SQ4R, the students had the abilities in reading for main idea and summary writing (\bar{X} =16.43, S.D. =1.24) significantly higher than before teaching (\bar{X} =11.35, S.D. =3.08) by SQ4R at .01 level.

Keywords : Reading for Main Idea, Summary Writing, SQ4R Learning Activity Model

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่สำคัญสำหรับคนไทย แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านประเพณี วัฒนธรรม โลกทัศน์และสุนทรียภาพ โดยถ่ายทอดผ่านวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความคิด ประสบการณ์ และสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เราคนไทยจึงจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย ต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจ ศึกษาหลักเกณฑ์การใช้ภาษาให้ถูกต้อง เพื่ออนุรักษ์สืบสานให้คงอยู่คู่ชาติตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 6) ซึ่งการเรียนการสอนภาษาไทยนั้นจำเป็นต้องฝึกฝนทักษะด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรมควบคู่กันไป โดยเฉพาะการอ่าน การเขียน เพราะการอ่านและการเขียนเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิต การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ส่วนการเขียนเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความคิดและความต้องการของบุคคลออกมาเป็นสัญลักษณ์หรือตัวอักษร ซึ่งทักษะดังกล่าวล้วนเป็นรากฐานสำคัญของการศึกษาที่จะทำให้เรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น (อัจฉรา ประดิษฐ์, 2552 : 19)

มณีรัตน์ กันหารวรรณะ (2557 : 2) กล่าวว่า ปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ทักษะการอ่านจึงมีความจำเป็นต่อชีวิต เพราะทำให้เราสามารถติดตามความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าต่าง ๆ ของโลกได้อย่างเท่าทัน นอกจากนี้การอ่านยังช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความคิด และวิจารณ์ญาณ ส่วนการเขียนนับว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญแทนคำพูด นอกเหนือไปจากประโยชน์ที่ใช้ในชีวิตประจำวันแล้ว ในการเรียนการสอนเกือบทุกกลุ่มสาระฯ ก็จำเป็นต้องอาศัยการเขียนเพื่อการบันทึกความรู้ และถ่ายทอดความคิด จะเห็นได้ว่าการอ่านและการเขียนมีความสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็น การติดต่อสื่อสาร การศึกษา การประกอบอาชีพ ตลอดจนการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อแสวงหาความรู้ หรือความเพลิดเพลิน ก็ต้องอาศัยทักษะด้านการอ่านและการเขียนควบคู่กันไปทั้งสิ้น

กล่าวได้ว่าการอ่านและการเขียนเป็นทักษะที่มีความจำเป็นยิ่งต่อการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในสังคมปัจจุบัน แม้ว่าการอ่านและการเขียนจะมีอยู่หลายประเภทแต่ที่สำคัญมากที่สุด คือ การอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความ เพราะสามารถช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง สำหรับการเรียนในวิชาต่าง ๆ ทุกสาขาผู้เรียนจะใช้ทักษะการอ่านจับใจความเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ อีกทั้งยังใช้เป็นทักษะพื้นฐานในการต่อยอดไปสู่ การอ่านในระดับที่ยากขึ้น สอดคล้องกับชุตินา ยอดตา (2561 : 2) ที่กล่าวว่า การอ่านจับใจความสำคัญเป็นทักษะพื้นฐานสำหรับการอ่านในระดับขั้นที่สูงขึ้น เพราะถ้าหากนักเรียนไม่สามารถจับใจความสำคัญได้ ก็จะทำให้ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ เพราะการอ่านจับใจความสามารถช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงแก่นเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง และสำหรับผู้เรียนในรายวิชาต่าง ๆ ทุกสาขาวิชาจำเป็นต้องใช้ทักษะการอ่านจับใจความ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ดังนั้นผู้เรียนที่ขาดทักษะในการอ่านจับใจความก็จะไม่สามารถสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

จากการรายงานผลการสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทย โรงเรียนบ้านเบงท่าลาด อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เขต 2 พบว่ามีค่าเฉลี่ย 62.38 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยในระดับของโรงเรียนที่ต่ำกว่าระดับประเทศชาติ และอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ (สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ องค์การมหาชน), 2559 : 1) นอกจากนี้เมื่อพิจารณาบริบท

การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย พบว่ากระบวนการสอนภาษาไทยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและความสามารถน้อยมาก ทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับการกระตุ้นความคิดเท่าที่ควร แม้ว่านักเรียนจะสามารถอ่านออกเขียนได้ แต่นักเรียนส่วนมากยังไม่สามารถลำดับความคิด และไม่สามารถอ่านจับใจความสำคัญเพื่อเขียนคิดวิเคราะห์เนื้อหาที่อ่านได้ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความ ผู้วิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะช่วยในการพัฒนาการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความให้ได้ผลดียิ่งขึ้น เมฆลา ลือโสภ (2555 : 9) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนหนึ่งที่เหมาะสมกับการพัฒนาความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และทักษะทางภาษาต่าง ๆ ทั้งการอ่าน การฟัง การพูด และการเขียนของผู้เรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นการใช้ทักษะการอ่านสร้างความรู้ความคิด เป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสาร ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอ่านได้ดี ทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว และจดจำเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการสอนมี 6 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 กิจกรรมสำรวจ ชั้น S (Survey) นักเรียนสำรวจเรื่องเพื่อให้รู้เนื้อหามากคร่าว ๆ ขั้นที่ 2 กิจกรรมตั้งคำถาม ชั้น Q (Question) นักเรียนต้องการรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ขั้นที่ 3 กิจกรรมอ่านละเอียด ชั้น R (Read) นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องนิทานอย่างละเอียดอีกครั้ง ขั้นที่ 4 กิจกรรมบันทึกคำตอบ ชั้น R (Record) นักเรียนเขียนบันทึกคำตอบ ขั้นที่ 5 กิจกรรมสรุปใจความสำคัญ ชั้น R (Recite) นักเรียนเขียนคำตอบของคำถามที่ตั้งไว้ โดยสรุปเป็นสำนวนภาษาของตนเอง และ ขั้นที่ 6 กิจกรรมทบทวนความเข้าใจ ชั้น R (Reflect) นักเรียนตรวจสอบความเข้าใจ (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2554 : 190)

เมฆลา ลือโสภ (2555 : 9) กล่าวว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นรูปแบบกิจกรรมที่สร้างความท้าทายให้กับนักเรียน การใช้คำถามกระตุ้นความคิดจะทำให้นักเรียนกระตือรือร้นในการค้นหาคำตอบจากเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถนำไปประกอบการตัดสินใจและแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับ กรุณา ปางวิภาศ (2556 : 80) ซึ่งทำวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 วิชาภาษาไทย ระหว่างการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค CIRC และเทคนิค SQ4R พบว่า ความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้เทคนิค SQ4R สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด อภิปรายและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

จากแนวคิดและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ซึ่งจะเป็นการวางรากฐานที่เข้มแข็งด้านความสามารถในการอ่านและการเขียน เพื่อให้สามารถต่อยอดพัฒนาไปสู่การเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและการเขียน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตลอดจนเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการพัฒนาการเรียนรู้อาษาไทยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

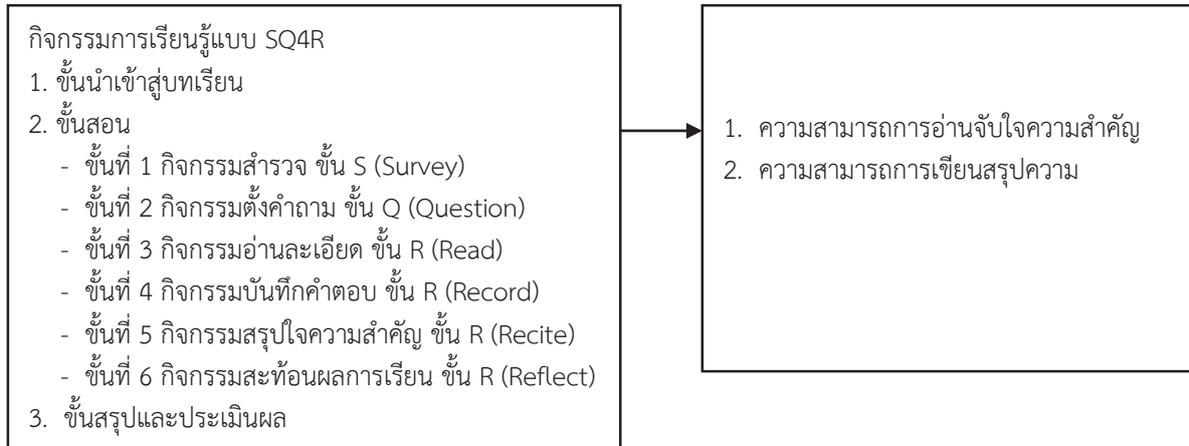
วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความ ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ร้อยละ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R

กรอบแนวคิด

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความ ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ ฟรานซิส พี. โรบินสัน (Francis P. Robinson) อ้างถึงใน สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2554 : 11) ซึ่งแบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ได้แก่ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นสรุปประเมินผล โดยในขั้นสอนจะประกอบด้วยกิจกรรม 6 ขั้นตอน ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 23 คน โรงเรียนบ้านเบงท่าลาด อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามลักษณะของการใช้มี 3 ชนิด ดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R จำนวน 4 หน่วย 12 แผน รวมทั้งสิ้น 24 ชั่วโมง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินการอ่านจับใจความสำคัญ และการเขียนสรุปความ

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลปฏิบัติการวิจัย ได้แก่

2.3.1 แบบทดสอบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญ เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยให้อ่านจับใจความจากสถานการณ์ที่กำหนด

2.3.2 แบบทดสอบความสามารถการเขียนสรุปความ เป็นแบบทดสอบชนิดอัตนัย จำนวน 5 ข้อ 15 คะแนน โดยการเขียนตอบคำถามจากเรื่องและการเขียนแผนภาพจากเรื่อง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

1. แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบ้านเบงท่าลาด เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหา การวัดผลและประเมินผล

1.2 วิเคราะห์เนื้อหาวิชาภาษาไทยพื้นฐาน เรื่อง ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความ ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 แล้วเลือกเนื้อหาที่จะสอนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด

1.3 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยแบ่งแผนการสอนออกเป็น 4 หน่วย 12 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 24 ชั่วโมง และให้ครอบครัวเนื้อหาเรื่อง การอ่าน และการเขียนจับใจความสำคัญจากนิทาน, บทความ, สารคดี และเรื่องสั้น

1.4 นำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อขอคำแนะนำและประเมินความถูกต้องของเนื้อหา ตลอดจนระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม

1.6 วิเคราะห์หาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้เกณฑ์ของประสาธน์ เถลิงเฉลิม (2554 : 108) ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญพบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.78 หมายความว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.7 นำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไข แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย ตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2. แบบประเมินการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความ

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความ เพื่อเป็นแนวทางในการคิดวิเคราะห์ผลงานหรือกระบวนการที่เกิดจากความพยายามของนักเรียน และพฤติกรรมขณะทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

2.2 สร้างแบบประเมินพฤติกรรมกรรมการเรียน โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คะแนนเต็ม 20 คะแนน แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบและเสนอแนะ

2.3 นำแบบประเมินที่ได้ปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน (ชุดเดิม) เพื่อพิจารณาตรวจสอบและเสนอแนะ

2.4 ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับจริง เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกับแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

3. แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญ

เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก โดยให้อ่านจับใจความสำคัญจากสถานการณ์ที่กำหนด

3.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อให้ทราบสาระการเรียนรู้ มาตรฐานตัวชี้วัด และตัวชี้วัด สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เน้นการอ่านที่ชัดเจน ใช้ถ้อยคำถูกต้องตามระดับของภาษา การอ่าน การอ่านจับใจความ การอ่านย่อหน้า การอ่านจากภาพ การอ่านโฆษณา การอ่านเรื่องสั้น และการอ่านสารคดี เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญ

3.2 วิเคราะห์ เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ จำนวนข้อสอบ และนำไปสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถของชวลิต ชูกำแหง (2551 : 119) โดยใช้ตามระดับจุดมุ่งหมายด้านพุทธิพิสัยของบลูม (ทีศนา เขมมณี, 2553 : 57) แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก สร้างทั้งหมด 30 ข้อ

3.3 นำแบบทดสอบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมจุดประสงค์และเนื้อหา และพิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

3.4 นำแบบทดสอบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญ ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อพิจารณาแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินดังนี้ (ประสาธน์ เถลิงเฉลิม, 2554 : 108)

- ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบนั้นวัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้
- ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจ ว่าข้อสอบนั้นวัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้
- ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบนั้นไม่ได้วัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้

3.5 นำผลการทดสอบที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.50-1.00 ซึ่งจากการหาค่าความสอดคล้องพบว่า มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.60-1.00 จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ตัดออก 2 ข้อ เหลือ 28 ข้อ

3.6 จัดพิมพ์ข้อสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วนำไป Try Out กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเบงท่าลาด จำนวน 30 คน หลังการทดลองให้นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (B-Index)

ความยากง่าย อำนาจจำแนก โดยใช้วิธีของ เบรนนัน (Brennan) เกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20-0.80 และค่าความยาก (P) มีค่าความยากตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้ค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.14-0.76 ค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.38-0.78 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ rcc เท่ากับ 0.78 ผลปรากฏว่า จากจำนวน 28 ข้อ ตัดออก 8 ข้อ คงเหลือ 20 ข้อ

3.7 นำแบบทดสอบที่มีค่า IOC ตามเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน 20 ข้อ มาจัดพิมพ์เป็นฉบับจริง เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายการวิจัย

4. แบบทดสอบความสามารถการเขียนสรุปความ

4.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อให้ทราบสาระการเรียนรู้ มาตรฐานตัวชี้วัด และตัวชี้วัด สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เน้นการเขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่าย ชัดเจน ใช้ถ้อยคำถูกต้องตามระดับของภาษา และการเขียน การเขียนสรุปความ เขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชีวิตประวัติ ทัศนคติประวัติ และประสบการณ์ต่าง ๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิเคราะห์ และแสดงความรู้ ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงการ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดความสามารถการเขียนสรุปความ

4.2 วิเคราะห์ เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ จำนวนข้อสอบ และนำไปสร้างแบบทดสอบวัดการประเมินความสามารถ โดยใช้ตามระดับจุดมุ่งหมายทางด้านพุทธิพิสัยของบลูม (ทิตินา แซมมณี, 2553 : 115-116)

4.3 สร้างแบบทดสอบความสามารถการเขียนสรุปความ ชนิดอัตนัย จำนวน 5 ข้อ ๆ ละ 3 คะแนน รวมทั้งสิ้น 15 คะแนน โดยการเขียนตอบคำถามจากเรื่องและการเขียนแผนภาพจากเรื่อง

4.4 นำแบบทดสอบความสามารถการเขียนสรุปความที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมจุดประสงค์และเนื้อหา และพิจารณาความเหมาะสมด้านภาษาที่ใช้

4.5 นำแบบทดสอบความสามารถการเขียนสรุปความ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม

4.6 นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินดังนี้ (ประสาธน์ เองเฉลิม, 2554 : 184-186)

ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบนั้นวัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจ ว่าข้อสอบนั้นวัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบนั้นไม่ได้วัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้

4.7 จากการหาค่าความสอดคล้องพบว่า มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.60-1.00 จึงนำแบบทดสอบที่มีค่า IOC ตามเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน 20 ข้อ มาจัดพิมพ์เป็นฉบับจริง เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียน 2 ปีการศึกษา 2561 ตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบวัดความสามารถด้านอ่านจับใจความสำคัญ และแบบวัดความสามารถด้านการเขียน ชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก ฉบับละ 20 ข้อ รวมทั้งสิ้น 40 ข้อ

3.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกหน่วยการเรียนรู้ตามการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ที่ผู้วิจัยสร้างจำนวนทั้งหมด 4 หน่วย 12 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 24 ชั่วโมง โดยระหว่างการจัดการกิจกรรมผู้วิจัยจะสังเกตการณ์การเรียนการสอนพร้อมทั้งบันทึกพฤติกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เมื่อสิ้นสุดแต่ละวงจรนำข้อมูลทั้งหมดมาใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ซึ่งอาศัยหลักการวิเคราะห์วิพากษ์ เพื่อนำมาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการต่อไป

3.3 เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกหน่วยการเรียนรู้แล้ว นักเรียนทุกคนทำแบบวัดความสามารถด้านอ่านจับใจความสำคัญ และแบบวัดความสามารถด้านการเขียน ฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน แล้วนำกระดาษคำตอบนักเรียนไปตรวจและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญ และการเขียนสรุปความ ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการดังนี้

4.1 นำคะแนนจากแบบทดสอบท้ายแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาประเมินพฤติกรรมการอ่านจับใจความสำคัญ และพฤติกรรมการเขียนสรุปความโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 นำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน มาวิเคราะห์เปรียบเทียบเปรียบเทียบผลต่างระหว่างคะแนนของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ประเสริฐ เรือนนระการ, 2558 : 45)

สรุปผล

ผลการวิจัยการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญ และการเขียนสรุปความด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญ และการเขียนสรุปความด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า

วงจรรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนมีคะแนนการอ่านจับใจความสำคัญ โดยรวมมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่านจับใจความสำคัญ ร้อยละ 80 จำนวน 8 คน และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 17 คน มีนักเรียนมีคะแนนการเขียนสรุปความ โดยรวมมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่านจับใจความสำคัญ ร้อยละ 80 จำนวน 6 คน และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 15 คน จากวงจรถที่ 1 พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ทำให้ไม่สามารถอ่านเรื่องสั้นได้ตามเวลาที่กำหนด อีกทั้งนักเรียนยังไม่กล้าถามครูเมื่อตนเองไม่เข้าใจ และพูดคุยกับเพื่อนในกลุ่ม ทำให้ไม่สามารถทำงานได้เสร็จตามเวลา แม้จะมีนักเรียนบางคนเข้าใจแต่ก็ไม่สามารถระบุใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ดังนั้นจึงมีการปรับวิธีการสอนโดยการหากิจกรรมให้นักเรียนได้ทำร่วมกัน เพื่อเป็นการกระตุ้นกระบวนการทำงานกลุ่มและเตรียมพร้อมในการทำแบบฝึกทักษะ ซึ่งจากปัญหาในวงจรรปฏิบัติการที่ 1 ผู้สอนได้ทำการนำเอาปัญหาที่พบไปปรับเปลี่ยนวิธีการสอน โดยก่อนการทำกิจกรรมการเรียนการสอนจะมีกิจกรรมก่อนเรียนให้นักเรียนได้ร่วมกันทำ เพื่อเป็นการผ่อนคลาย และสามารถปรับตัวเข้ากับการเรียนการสอน อีกทั้งยังเป็นการปรับตัวเข้ากับเพื่อนในกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน

วงจรรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนมีคะแนนการอ่านจับใจความสำคัญ โดยรวมมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่านจับใจความสำคัญ ร้อยละ 80 จำนวน 8 คนและไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 15 คน มีนักเรียนมีคะแนนการเขียนสรุปความ โดยรวมมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่านจับใจความสำคัญ ร้อยละ 80 จำนวน 9 คน และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 14 คน จากวงจรถที่ 2 พบว่านักเรียนเริ่มเข้าใจกระบวนการเรียนรู้แบบ SQ4R มากขึ้น และสามารถอ่านเรื่องสั้นได้ตามเวลาที่กำหนด แม้ว่าจะยังระบุใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านไม่ได้ แต่นักเรียนก็มีความกระตือรือร้นที่จะทำงานของตนเองให้เสร็จตามเวลา และพยายามเขียนสรุปความด้วยภาษาของตนเองด้วยวรรคตอนที่ถูกต้อง รวมทั้งพยายามจัดเรียงลำดับความคิดให้เป็นระบบมากขึ้น ทำให้มีความคล่องแคล่วของการเขียนสรุปความมากขึ้น ซึ่งจากปัญหาในวงจรรปฏิบัติการที่ 2 ผู้สอนได้ทำการนำเอาปัญหาที่พบไปปรับเปลี่ยนวิธีการสอนโดยการเน้นไปที่กระบวนการสอนโดยเน้นไปที่การจัดลำดับความคิด และการเรียงเรียงเหตุการณ์ และยังคงเน้นกิจกรรมกลุ่มให้มากขึ้นเนื่องจากนักเรียนสามารถทำแบบฝึกทักษะได้ดีเมื่อทำร่วมกับเพื่อนในกลุ่มของตนเอง

วงจรรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนมีคะแนนการอ่านจับใจความสำคัญ โดยรวมมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่านจับใจความสำคัญ ร้อยละ 80 จำนวน 14 คน และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 9 คน มีนักเรียนมีคะแนน

การเขียนสรุปความ โดยรวมมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่านจับใจความ ร้อยละ 80 จำนวน 13 คน และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 10 คน จากวงจรที่ 3 พบว่านักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ในวงจรปฏิบัติการที่ 3 มีความกระตือรือร้น ตั้งใจและให้ความสนใจในการทำกิจกรรม โดยตั้งใจศึกษาใบความรู้ บทเรียนที่ได้ทำและสนุกกับการทำงานกลุ่ม จัดลำดับความสำคัญ และสรุปความรู้ร่วมกัน ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นอย่างดี ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการอ่านจับใจความ และเขียนสรุปความมากขึ้น ซึ่งจากปัญหาในวงจรปฏิบัติการที่ 3 ผู้สอนได้ทำการนำเอาปัญหาที่พบไปปรับเปลี่ยนแบบฝึกทักษะที่เน้นการทำงานกลุ่ม เพื่อให้ให้นักเรียนได้สามารถปรึกษา และใช้ความคิดร่วมกันในการจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและสรุปความให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด

วงจรปฏิบัติการที่ 4 นักเรียนมีคะแนนการอ่านจับใจความสำคัญ โดยรวมมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่านจับใจความสำคัญ ร้อยละ 80 จำนวน 18 คน และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 5 คน มีนักเรียนมีคะแนนการเขียนสรุปความ โดยรวมมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่านจับใจความ ร้อยละ 80 จำนวน 19 คน และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 4 คน จากวงจรที่ 4 ปรากฏว่า นักเรียนทุกคนมีความกระตือรือร้น ตั้งใจ และให้ความสนใจในการทำกิจกรรม โดยตั้งใจศึกษาใบความรู้ ตื่นเต้นกับแบบฝึกทักษะ และเกมก่อนเข้าบทเรียนที่ได้ทำและสนุกกับการทำงานกลุ่ม จัดลำดับความสำคัญ และสรุปความรู้ร่วมกัน ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นอย่างดีซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการอ่านจับใจความและเขียนสรุปความสูงขึ้นทุกคน

จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นภาพรวมของกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R จะเน้นการทำกิจกรรมกลุ่ม โดยผู้สอนใช้เกมเป็นสิ่งที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนก่อนเริ่มกิจกรรมการเรียนการสอน และหลังจากนักเรียนได้ศึกษาความรู้พร้อมทั้งทำแบบฝึกหัดเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้สอนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับ พร้อมทั้งให้ผู้เรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาและรูปแบบกิจกรรม

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลลัพธ์	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความ	11.35	3.08	16.43	1.24	8.886**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 1 พบว่าผลเปรียบเทียบคะแนนการประเมินความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนการประเมินความสามารถหลังเรียน (\bar{X} =16.43, S.D. = 1.24) ซึ่งสูงกว่าคะแนนการประเมินความสามารถก่อนเรียนของนักเรียน (\bar{X} =11.35, S.D. = 3.08) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความ ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญสำคัญที่ค้นพบมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R

วงจรถับปฏิบัติกรที่ 1 นักเรียนมีคะแนนการอ่านจับใจความสำคัญโดยรวมที่ผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่านจับใจความสำคัญ ร้อยละ 80 จำนวน 8 คน และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 17 คน และมีนักเรียนมีคะแนนการเขียนสรุปความ โดยรวม มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่านจับใจความ ร้อยละ 80 จำนวน 6 คน และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 15 คน เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ไม่สามารถอ่านเรื่องสั้นได้ตามเวลาที่กำหนด อีกทั้งนักเรียนยังไม่สามารถเรียบเรียงส่วนประกอบหรือระบุนใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ซึ่งต่อมาในวงจรถับปฏิบัติกรที่ 2 นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น มีคะแนนการอ่านจับใจความสำคัญ โดยมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่านจับใจความ ร้อยละ 80 จำนวน 8 คนและไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 15 คน และมีนักเรียนมีคะแนนการเขียนสรุปความ มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่านจับใจความ ร้อยละ 80 จำนวน 9 คน และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 14 คน ซึ่งผลการวิเคราะห์ความสามารถการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความ ในวงจรถับปฏิบัติกรที่ 2 สูงขึ้นจาก วงจรถับปฏิบัติกรที่ 1 ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนเริ่มเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R มากขึ้น แม้ว่าส่วนใหญ่ยังระบุนใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านไม่ได้ แต่นักเรียนก็มีความกระตือรือร้นที่จะจัดเรียงลำดับความคิดให้เป็นระบบและพยายามเขียนสรุปใจความออกมาให้เข้าใจมากที่สุด ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้อง กับผลการวิจัยของ นงเยาว์ ทองกำเนิด (2560 : 53-55) พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง มีการจัดกิจกรรม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากผลการจัดกิจกรรมในวงจรถับปฏิบัติกรที่ 1 และ 2 ส่งผลให้ในวงจรถับปฏิบัติกรที่ 3 นักเรียนมีคะแนนการอ่านจับใจความสำคัญ โดยรวมมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่านจับใจความ ร้อยละ 80 จำนวน 14 คน และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 9 คน และมีนักเรียนมีคะแนนการเขียนสรุปความ โดยรวมมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่านจับใจความ ร้อยละ 80 จำนวน 13 คน และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 10 คน จากวงจรถับปฏิบัติกรที่ 3 พบว่านักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 ซึ่งผลการวิเคราะห์ความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความ ในวงจรถับปฏิบัติกรที่ 3 สูงขึ้น จากวงจรถับปฏิบัติกรที่ 2 ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้นั้น เป็นเพราะว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้น ตั้งใจ และมีความสนใจ ในการทำกิจกรรม โดยตั้งใจศึกษาใบความรู้ แบบฝึกทักษะ และการจัดลำดับความสำคัญ และสรุปความรู้ร่วมกัน ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการอ่านจับใจความและเขียนสรุปความมากขึ้น ส่งผลให้ ในวงจรถับปฏิบัติกรที่ 4 นักเรียนมีคะแนนการอ่านจับใจความสำคัญ โดยรวมมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่านจับใจความ ร้อยละ 80 จำนวน 18 คน และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 5 คน และมีนักเรียนมีคะแนนการเขียนสรุปความ โดยรวม มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่านจับใจความสำคัญ ร้อยละ 80 จำนวน 19 คน และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 4 คน ซึ่งผลในวงจรถับปฏิบัติกรที่ 4 สูงขึ้นจากวงจรถับปฏิบัติกรที่ 3 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรรณา ปางวิภาศ (2556 : 80) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รายวิชาภาษาไทย ระหว่างการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค CIRC กับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R พบว่าความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค SQ4R สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการสอนแบบ SQ4R เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด อภิปรายและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและรายบุคคลได้ นักเรียนจึงมีโอกาสได้เรียนรู้และได้ฝึกจากการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง โดยผ่านขั้นตอน กระบวนการทางความคิด การทำกิจกรรม และแบบฝึกทักษะต่าง ๆ

2. การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญและการเขียนสรุปความระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยนักเรียนมีคะแนนการประเมินความสามารถหลังเรียน สูงกว่าคะแนนการประเมินความสามารถก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งก่อนเรียนนั้น นักเรียนยังไม่เข้าใจ กระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องในการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมแบบ SQ4R ทำให้ไม่สามารถอ่านจับใจความสำคัญ และการเขียนสรุปความ ซึ่งเมื่อนักเรียนได้รับการฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความ พบว่านักเรียนมีคะแนนการประเมินความสามารถ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 17.70 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.48 นักเรียนผ่านเกณฑ์วัดการประเมินความสามารถ ร้อยละ 80 ทุกคน ซึ่งเห็นได้ชัดว่านักเรียนมีการประเมินความสามารถทางการเรียน หลังการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ แบบ SQ4R สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ที่เป็นเช่นนี้เพราะรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น และความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ อีกทั้งยังเป็นการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจและความท้าทายด้วยคำถาม

ด้วยเกม ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ผู้เรียนได้ทำร่วมกับเพื่อน ทำให้นักเรียนได้รับความรู้และความเพลิดเพลินไปพร้อมกันด้วย ซึ่งผลของการวิจัยสอดคล้องกับ ชูติมา ยอดตา (2561 : 61) ที่ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เพื่อเสริมสร้างความสามารถอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนมีความสามารถอ่านจับใจความ คิดเป็นร้อยละ 88.06 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1.1 ครูควรอธิบายให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องในการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R
- 1.2 การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ทุกครั้งจะสอนครบทั้ง 6 ขั้น จะใช้เวลาในการสอนค่อนข้างนาน ซึ่งบางครั้งทำให้นักเรียนเกิดความเหนื่อยล้า และต้องทำงานให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด ดังนั้นครูผู้สอนควรยืดหยุ่นเวลาในการเรียน และควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สนุกสนานไม่เครียด ทำให้นักเรียนฝึกอ่านและจับใจความจากเรื่องง่ายไปหายาก และเสริมแรงให้กำลังใจนักเรียนในการทำงานเสมอซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและตั้งใจเรียนยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการวางแผนในการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้หรือการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของผู้เรียนและห้องเรียน ในแต่ละพื้นที่
- 2.2 แบบทดสอบการอ่านจับใจความสำคัญที่ใช้ควรมีหลากหลายรูปแบบ เช่น คำถามแบบเลือกตอบ แบบเขียนตอบแบบฝึกหัด และแบบอื่น ๆ เพื่อที่จะตรวจสอบว่าได้ผลลัพธ์เช่นเดียวกับการทดลองครั้งนี้หรือไม่ อีกทั้งเพื่อยืนยันประสิทธิภาพของแผนการจัดการด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรรณา ปางวิภาส. (2556). *การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รายวิชาภาษาไทย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค CIRC กับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ชวลิต ชูกำแหง. (2551). *การประเมินการเรียนรู้*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชูติมา ยอดตา. (2561). *การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เพื่อเสริมสร้างความสามารถอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทิตนา แคมมณี. (2553). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงเยาว์ ทองกำเนิด. (2560). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนคณะ. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประสพท เนื่องเฉลิม. (2554). *หลักสูตรการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประเสริฐ เรือนนระการ. (2558). *การวัดและประเมินผลการศึกษา*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- มนิรัตน์ กันหาวรรณ. (2557). *การพัฒนาการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่อ่านและเขียนไม่คล่อง โดยใช้ชุดฝึกแจกลูกและสะกดคำ โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1*. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 9(28), 48-58.
- เมขลา สือโสภ. (2555). *การพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2559). สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2559, จาก <http://www.niets.or.th>
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2554). *การจัดกระบวนการเรียนรู้ : เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2554). *วิธีการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพเยาวชน*. กรุงเทพฯ: เทคนิคพรินติ้ง.
- โรงเรียนบ้านเบงท่าลาด. (2556). *รายงานผลการประเมินการอ่านและการเขียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2556*. โรงเรียนบ้านเบงท่าลาด: 2/2556. จังหวัดสุรินทร์: ชุมผลการพิมพ์.
- อัจฉรา ประดิษฐ์. (2552). *ชวนเด็กไทยให้เป็นนักอ่าน(1)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.